

Kazimierz ROMANIUK, *Apostolat biblijny*, Warszawa 2005, ss. 223

Książka *Apostolat biblijny* — jak pisze Autor we wstępie — to kolejna pozycja skierowana „do rąk duszpasterzy, z nadzieją, że będzie niejaka pomocą i zachętą do podjęcia prawdziwych starań o upowszechnianie i lepsze rozumienie Bożego słowa” (s. 5). W swojej istocie *Apostolat biblijny* to nowe, uzupełnione opracowanie wcześniejszej publikacji Autora: *Biblia lepiej rozumiana w przekazie duszpasterskim*. We wstępie Autor mówi o trzech, wciąż aktualnych, powinnościach chrześcijanina wobec Pisma Świętego: (1) Pismo Święte powinno się posiadać; (2) Pismo Święte należy czytać; (3) według Pisma Świętego koniecznie trzeba próbować żyć (s. 7). Następnie, aby zachęcić do uprawiania apostolatu biblijnego, Autor odwołuje się do dokumentów Soboru Watykańskiego II: *Konstytucji o objawieniu Bożym* oraz *Konstytucji o liturgii*, w których poruszana jest m.in. kwestia roli Pisma Świętego w życiu Kościoła i podany wykaz powinności duchownych i świeckich — wobec Pisma Świętego. Tutaj Autor wspomina najpierw o powinnościach dotyczących duchownych, a w wśród obowiązków świeckich, powołując się na Konstytucję o objawieniu Bożym sugeruje:

żeby przez częste czytanie Pisma Świętego nabywali wzniosłego poznania Jezusa Chrystusa. Niech chętnie do świętego tekstu przystępują czy to przez świętą Liturgię, przepelnioną Bożymi słowami, czy przez pobożną lekturę, czy przez odpowiednie do tego instytucje oraz inne pomoce, które za aprobatą i pod opieką pasterzy Kościoła wszędzie w naszych czasach chwalebnie się rozpowszechniają. Niech jednak o tym pamiętają, że modlitwa powinna towarzyszyć czytaniu Pisma Świętego, by była ona rozmową między Bogiem a człowiekiem (KO 24–25).

Prezentowana monografia składa się z trzech części: *Elementarz wiedzy o Piśmie Świętym*; *Biblia w duszpasterstwie* i *Apostolat biblijny a działalność twórców kultury*.

We wstępie K. Romaniuk zwraca uwagę na to, że aby skutecznie uprawiać apostolat biblijny, trzeba posiadać pewien zasób wiedzy z zakresu tzw. bibliistyki (s. 9). Przekazaniu czytelnikowi tej podstawowej wiedzy biblijnej poświęcona przeto zostaje pierwsza część pracy zatytułowana: *Elementarz wiedzy o Piśmie Świę-*

tym (s. 11–85). Tutaj Autor w sposób syntetyczny przekazuje wiele podstawowych wiadomości o Piśmie Świętym stwierdzając:

Zasób wiedzy dotyczącej czasu, sposobu, natury i celu powstawania ksiąg Pisma Świętego został zawarty w ponad dwudziestu pytaniach i odpowiedziach, stanowiących część pierwszą niniejszej książki (s. 13).

Oto niektóre z nich: *Co to jest Biblia albo Pismo Święte? Jak tworzył się zbiór, czyli kanon ksiąg Pisma Świętego? Co to jest natchnienie i jakie są jego skutki? Z jakimi gatunkami literackimi mamy do czynienia w Biblii? Jak należy rozumieć poszczególne wypowiedzi autorów natchnionych: dosłownie, metaforycznie? W jakich językach były redagowane pierwotnie księgi Pisma Świętego? Biblia przedstawia historię zbawienia ludzkości. Jakie są jej główne etapy? Jak powstawały Ewangelie kanoniczne Nowego Testamentu?*

Tutaj nasuwa się pewna uwaga, że aby ułatwić lekturę *Elementarza wiedzy o Piśmie Świętym*, a tym samym bardziej zainteresować czytelnika poruszonymi problemami, mógł Autor umieścić powyższe pytania już w spisie treści bądź też na początku omawianego zagadnienia.

Część druga zatytułowana: *Biblia w duszpasterstwie* obejmuje dwa rozdziały. Rozdział pierwszy nosi tytuł *Tekst Pisma Świętego i jego rozpowszechnianie*. Rozdział drugi mówi o *Miejscach i okolicznościach zaznajamiania wiernych z Biblią*.

We wprowadzeniu do tej części Autor trafnie zauważa, że:

Uświadomienie sobie duszpasterskiego charakteru Biblii jest absolutnie konieczne do jej właściwego rozumienia. Tylko wtedy bowiem nie będzie nas dziwić obecność w Biblii wywodów i pouczeń dziś już nieaktualnych – np. wskazania św. Pawła w kwestii nakrywania głów przez niewiasty obecne na zebraniach liturgicznych, sposobów korzystania z różnych charyzmatów itp. (s. 90).

Dalej części dotykając ponadczasowego charakteru Biblii i celu zredagowania ksiąg świętych, Autor cytuje św. Jana: „by wszyscy ludzie, czytelnicy owych ksiąg, mieli życie i aby mieli je w obfitości” (J 20,31) i zwraca uwagę, że:

Niczego innego nie ma też na celu troska duszpasterska dzisiejszego Kościoła. Kościół ma karmić lud Boży zarówno Eucharystią, jak i Słowem Bożym zawartym w Piśmie Świętym. Konstytucja o objawieniu Bożym wyraźnie wspomina dwa stoły: stół Eucharystii i stół Słowa Bożego (s. 90).

W rozdziale pierwszym: *Tekst Pisma Świętego i jego rozpowszechnianie* Autor omawia i krytycznie ocenia pojawiające się różne tłumaczenia Biblii (również polskie). Interesujący jest także przegląd instytucji, zajmujących się rozpowszechnianiem Pisma Świętego (s. 95–101).

Biorąc pod uwagę nasze opolskie środowisko, trzeba wspomnieć o realizowanym u nas programie „Biblia w każdej szkole”, dzięki któremu w wielu szkołach pojawiła się tzw. *Biblia Szkolna* (Wyd. Pallotinum: Poznań 2005; Wyd. Świętego Krzyża Opole 2005). Autor nie wspomina o tym programie zapewne dlatego, że Jego publikacja powstała w tym samym czasie. Trzeba by jednak tutaj zapytać, czy

właściwszym miejscem dla omówienia przekładów Pisma Świętego, nie byłaby część pierwsza *Elementarz wiedzy o Piśmie Świętym?*

Rozdział drugi traktuje o *Miejscach i okolicznościach zaznajamiania wiernych z Biblią* (s. 105–173). Tutaj Autor stwierdza, że wprawdzie:

Do uprawiania apostołatu biblijnego można wykorzystać bez mała wszystkie rodzaje duszpasterskiej posługi. Jednakże każda z okoliczności — albo sposobności duszpasterskich — domaga się nieco innego działania. Warto więc dokonać, choć pobieżnie, przeglądu tych sytuacji, sugerując za każdym razem inny sposób wykorzystania Biblii (s. 106).

W tym rozdziale Autor podaje także szereg praktycznych wskazówek dotyczących uprawiania apostołatu biblijnego. Słusznie rozpoczyna prezentację miejsc i okoliczności zaznajamiania wiernych z Biblią od ambony. Cenne są również uwagi dotyczące homilii (s. 108–113) i roli Biblii w katechezie (s. 117–123), gdzie Autor stwierdza:

Niezależnie tedy od programów katechetycznych, które są ustalane w skali ogólnokrajowej dla poszczególnych grup dzieci i młodzieży, w celu jak najwcześniejszego i trwałego zapoznawania się z Biblią, każdą lekcję powinno się zaczynać od choćby pięciominutowej lektury wybranych tekstów biblijnych... można również, krótkim czytaniem Biblii zakończyć spotkanie (s. 118).

Równie cenne są uwagi autora dotyczące wykorzystania Biblii przy udzielaniu sakramentów świętych (s. 123–139). Mówiąc o sposobach uprawiania apostołstwa biblijnego Autor wspomina także o roli Biblii: w wizycie duszpasterskiej, czyli tzw. „kolędzie” (s. 139–143); w prowadzeniu ministrantów, dzieci Maryi, grup studenckich i Żywego Różańca (s. 143–158). Mówi też o tygodniach, niedzielach, wieczorach i godzinach biblijnych (s. 158–165) oraz organizowaniu konkursów biblijnych, z konkretnymi pytaniami (s. 166–172).

Trzecia część pracy, zatytułowana *Apostolat biblijny a działalność twórców kultury*, porusza następujące kwestie: (1) *Biblia w literaturze pięknej*. Tutaj Autor wspomina m.in. działalność pisarską R. Brandstaettera, J. Dobraczyńskiego czy J. Zawieyskiego (s. 177–180); (2) *Biblia a film, malarstwo i sztuki plastyczne*. W filmie podkreśla działalność M. Gibsona i F. Zeffirellego. W sztuce natomiast przytacza opinię S. Pasierba o obecności Biblii w tej dziedzinie oraz osobiste wyznanie J. Nowosielskiego o wpływie Biblii na jego twórczość (s. 181–183); (3) *Biblia a muzyka i piosenka*. Autor przytacza tu wypowiedź K. Pendereckiego dotyczącą jego natchnień twórczych:

Jest to albo Pismo Święte, albo literatura starożytna. Są to tematy wieczne, które ciągle powracają. Wystarczyłoby właściwie mieć tylko jedną książkę: Pismo Święte, żeby można było pisać. I chyba to jest najważniejszym źródłem mojej inspiracji.

Z innych kompozytorów K. Romaniuk wymienia jeszcze W. Kilara, M. Góreckiego i J. Łaciuka, a spośród pieśniarzy biblijnych wspomina: P. Duvalla, J. Cognacna, S. Sourireia (s. 185–187).

W uzupełnieniach (s. 189–214) na uwagę zasługują wskazania jak należy czytać Biblię (s. 196–206), podanie elementów duchowości biblijnej (s. 210–212) oraz zwrócenie uwagi na rolę Pisma Świętego w dialogu ekumenicznym. W *De-krecie o ekumenizmie*, czytamy:

Niemniej Pismo Święte jest dla owego dialogu znakomitym narzędziem w potężnej ręce Bożej dla osiągnięcia tej jedności, którą Zbawca wskazuje wszystkim ludziom (s. 213–214).

W zakończeniu dzieła Autor stwierdza:

Do uprawiania apostołatu biblijnego należy wykorzystać przede wszystkim różne formy i miejsca naszego duszpasterstwa parafialnego. Tak więc głównie na duchownych powinna spoczywać troska o upowszechnianie Biblii. Ale do działań z zakresu apostołatu biblijnego powinni się czuć zobowiązani również twórcy kultury. Oni mają upowszechniać znajomość Biblii treścią swoich twórczych działań, a z kolei owoce tych działań, artystyczne dzieła, mają służyć za narzędzia do prowadzenia apostołatu biblijnego w duszpasterstwie (s. 215).

Monografia *Apostolat biblijny* autorstwa ks. bpa K. Romaniuka, obok takich opracowań jak S. Hareźga, *Biblia w Kościele*, Kraków 1998 oraz ukazujący się sukcesywnie w serii Dzieło biblijne im. Jana Pawła II, pod red. ks. Piotra Łabudy: *Krąg biblijny. Materiały dla duszpasterzy, animatorów i wszystkich, którzy pragną czytać Pismo Święte*, zeszyty 1–8, Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej „Biblos”: Tarnów 2006–2008, to niewątpliwie kolejna bardzo cenna pozycja w dziedzinie propagowania duszpasterstwa biblijnego.

Ks. Krystian Ziaja